

Innspill til vurdering av mediestøtteordningene.

Institutt for journalistikk

Oslo, 27. mai 2025

Uro rundt medienes rolle i samfunnet kryper stadig nærmere – også til Norge som topper listen over verdens mest pressefrie land. RSF World Press Freedom Index 2025 peker på økonomisk sårbarhet som en av de største truslene for medienes uavhengige rolle. Det er en styrke at Norge har solide mediestøtteordninger og vi setter stor pris på at dere lytter til bransjen.

Institutt for journalistikk (IJ) er medienes eget kompetansesenter. Med sin nærhet til mediebransjen og praktiske tilnærming er IJ en vesentlig bidragsyter til høy kvalitet på norsk journalistikk og vellykket digitalisering av mediene.

IJ sørger for at journalister og mediefolk over hele landet alltid har tilgang til etterutdanning, kurs, kompetanseheving, utvikling og fagfolk i takt med endringene rundt oss. Alle mediekonsernene, majoriteten av norske redaksjoner og alle medieorganisasjonene er brukere av IJs tjenester.

Vi vil benytte anledningen til å takke for den viktige støtten til instituttet, ekstrabevilgningen knyttet til KI og for muligheten til å gi innspill. Som bransjens hovedleverandør på kompetanse er vi tett på behovene, og håper våre betraktninger er relevante for beslutninger rundt fremtidens mediestøtteordninger.

IJs innspill handler om:

- **Å sikre solide, kompetente og slagkraftige redaksjoner som evner å levere høykvalitets-journalistikk og nå ut til publikum i alle lag av samfunnet.**
- **Et solid etterutdanningstilbud slik at mediene har bistand til å håndtere teknologskifter, formatendringer og innovasjon, såvel som desinformasjonsbølgen, tillitsutfordringer og kampen om fremtidens mediekonsumenter.**
- **Støtte og forutsigbarhet som fremmer innovasjon og endringsdyktighet og bidrar til å gjøre bransjen kontinuerlig lærende.**

En sterk presse og tilliten til mediene er avhengig av at medarbeiderne og deres ledere har oppdatert kunnskap og kompetanse. Dette er spesielt avgjørende når verden er preget av rask teknologisk endring, nye utfordringer og tendenser i samfunnet som utfordrer tilliten til institusjoner, deriblant mediene.

Det fremstår tydeligere for stadig flere i mediene at systematisk og kontinuerlig kompetanseheving er kritisk for journalistikkens kvalitet og demokratiske funksjon.

Vi mener det er en stor styrke at Norge har direkte støtteordninger for medier, men vil samtidig understreke viktigheten av at disse er fremtidsrettede. Mediestøtten må stimulere til fornyelse og innovasjon, som igjen kan bidra til relevante og suksessfulle mediebedrifter, og bærekraftige forretningsmodeller.

Institutt for journalistikk er bransjens samlende kompetansesenter

«IJ fyller 50 år og har aldri vært bedre», sa en dyktig journalist og fagekspert nylig.

IJ har en dokumentert vellykket modell for å tilby et solid og kontinuerlig oppdatert kompetansetilbud til alle norske medier, og innen et bredt spekter av fagdisipliner.

Norske medier er i en unik situasjon som har et organ som raskt kan bygge opp spesialisert ekspertise, som for eksempel i skjæringspunktet kunstig intelligens (KI) og journalistikk, og dele denne kunnskapen med bransjen på en måte som styrker flere. Det bidrar til å opprettholde mediemangfoldet.

KI kan brukes til innovasjon, effektivisering og er dessuten et kraftfullt journalistisk verktøy. KI-skiftet har i det siste krevd mer kompetanseutvikling enn bransjen selv er vant med. Samtidig medfører ny teknologi betydelige trusler knyttet til blant annet desinformasjon, sannhet og økt konkurranse. Utviklingen er ekstremt rask, noe som gjør behovet for kontinuerlig oppdatering og opplæring nødvendig og prekært.

Dette er også tydeliggjort gjennom Kompetansereformutvalget, NOU 2025: 1 *Felles ansvar, felles gevinst – Partssamarbeid for kompetanseutvikling i arbeidslivet*. Her er økonomiske støtteordninger for å fremme kompetanseutvikling er en av hovedanbefalingene.

Regjeringens KI-strategi peker dessuten på viktigheten av etter- og videreutdanning knyttet til kunstig intelligens i arbeidslivet. Tilgjengeliggjøring av læringsprogrammer og praktisk jobbtrening med fokus på KI fremheves.

Det er akkurat dette IJ har utviklet og allerede leverer i stort monn til mediebransjen. IJ har de siste årene vært en svært viktig partner for mediene innen KI, for alt fra små lokalaviser, fagpresse og uavhengige mediemiljøer til ledende redaksjoner.

Innspill – Tiltak rettet mot unge mediebrukere

Ved siden av KI ruller enn annen «bølge», den som handler om å nå ut bredere i samfunnet med journalistikk, og de unge spesielt. Tallene for hvor mange under 35-40 år som betaler for nyheter er nedslående, og flere prosjekter er iverksatt i bransjen.

Nok en gang verdsetter redaksjoner å ha en viktig støttefunksjon hos IJ i endringsperioder, for eksempel når høydevideo viser seg være en ung-magnet og flere trenger å lære håndverket.

Når konsernet Amedia åpner abonnementene for unge lesere, må redaksjonene også sikre fremtidens lesere, lyttere og seere møtes med relevant innhold for at de skal forbli brukere av redaktørstyrte medier. Nylig gjennomførte IJ svært vellykkede kurs i innhold som treffer en ung målgruppe som het «**Du trenger ikke danse på TikTok for å nå de unge**». Her får mediene verktøy og trening i å bruke sine styrker som nettopp journalister og redaktørstyrte medier til å treffe de unge.

Nå ønsker flere redaksjoner videre samarbeid med IJ om strategier og konkrete innholdsmessige tiltak for å lykkes ungt. Men det koster. Vår bekymring er at kun de mest pengesterke redaksjonene har mulighet til å investere i innholdet og utviklingen som trengs for å bli et foretrukket medium for de unge, mens små og lokale redaksjoner blir hengende etter.

Et konkret innspill til tiltak rettet mot unge er ikke bare å støtte selve abonnementstilgangen, men også støtte tiltak som kan bidra til et kontinuerlig attraktivt og relevant innhold for de unge. Dette kan skje gjennom innovasjonsstøtte-ordningen, men det kan også bli et konkret resultat av et styrket kompetansetilbud fra IJ til bransjen.

Innspill – Kunnskap og innovasjon henger sammen

IJ vil rose Innovasjons- og utviklingstilskuddet som skal stimulere til innholdsrettet innovasjon og utvikling.

Utvikling og innovasjon handler om å gå fra et sted til et annet. IJ anmoder om å sikre at tilskudd i enda større grad motiverer til ekte innovasjon, som gir varige endringer og fortrinn. En feil som ofte gjøres hos selskaper som ikke er vant med å drive innovasjon er at de undervurderer hva som skal til

for å ta prosjektet over daglig drift til og bli en permanent styrke. Dette krever ofte at man parallelt bygger opp kompetanse i driftsorganisasjonen.

IJ ser også et potensiale i mer kunnskapsdeling fra prosjektene som får støtte, slik at ringvirkningene strekker seg utover enkeltaktørene.

Et lavterskeltiltak kan være å spisse kriteriene eller på andre måter belønne prosjekter som har deling, samarbeid og kompetanse som en faktor. Et annet er å gi bransjen bedre systematikk og strategiske verktøy for utvikling og innovasjon – slik at flere solide søknader og prosjekter gir enda større effekt.

Grunnet kort høringsfrist har vi ikke anledning til å utdype i detalj, men instituttet er opptatt av medieutvikling og innovasjon og deler gjerne flere betraktninger rundt dette i det videre arbeidet, dersom det er ønskelig.

Innspill - En sterk bransje er en kompetent bransje

Samfunnstrender, utviklingen innen teknologi, og de overordnede vilkårene for mediene setter redaktørstyrte medier under press.

Svaret på hvordan journalistikken skal klare seg fremover er det ingen som har. Men som bransje og samfunn vet vi én ting: Vi må møte endringene med kunnskap og kompetanse.

I stort handler vårt innspill om at Kultur- og likestillingsdepartementet kan understøtte denne viktige erkjennelsen, ved at kunnskap og kompetanse tas inn som et satsningsområde og styringssignal fremover.

Kompetanse *er* en av hovedingrediensene for å styrke mediene som samfunnsinstitusjon.

Med IJ og andre kompetanseinstitusjoner i ryggen står journalistikken sterkere i møte med endrede, ytre rammevilkår og behovet for kompetente, oppdaterte medarbeidere.

IJ leverer viktig kompetanseheving til bransjen, men den raske utviklingstakten gjør at vi møter kapasitetsutfordringer. Vi vil derfor benytte anledningen til å anmode om at ekstrabevilgningen på 1,5 millioner kroner tildelt IJ i desember 2024 blir permanent, slik at det viktige arbeidet innen kunstig intelligens og desinformasjon, samt ung målgruppe blir et varig tilbud til bransjen.

Oslo, 27. mai 2025

Siri Skaalmo

IJ-leder